

<https://www.hs.fi/kulttuuri/art-2000006377843.html?share=1256b2a1de98bd6b1f7661db029cf2e4>

Helsingin Sanomat

Kulttuuri | Tanssiarvostelu

Teemu Mäen ja Maija Nurmion ohjaus yhdistää tanssia, tekstiä ja ranskalaisen nykysäveltäjän Éliane Radiguen musiikkia

Teos käsittelee musiikin ja väkivallan suhdetta siten, että buddhalainen eetos läpäisee kuvat, äänet ja liikkeet.

ÉLIANE-esityksessä tanssivat Maija Karhunen (vas.), Jonna Eiskonen ja Maija Nurmio. (KUVA: MAD HOUSE)

[Maria Säkö](#)

Julkaistu: 19.1. 15:07 , Päivitetty: 20.1. 10:27

Nykytanssi

ÉLIANE. Suomen kantaesitys Mad House Helsingissä. Ohjaus Teemu Mäki ja Maija Nurmio, koreografia Maija Nurmio, teksti ja video Mäki, valot Olivia Pohjola, tanssi Maija Nurmio, Jonna Eiskonen ja Maija Karhunen.

RANSKALAISEN Éliane Radiguen (s. 1932) *l'Île Re-sonante* (2000) kuuluu elektronisen musiikin klassikkoteoksiin. Säveltäjä on maailmankatsomukseltaan buddhalainen, ja sen kautta **Teemu Mäen** ja **Maija Nurmion** ohjaamassa *ÉLIANE*-esityksessä tulkitaan Radiguen musiikkia – ensin esseen ja sen jälkeen tanssiteoksen kautta.

Tai ehkä, tarkemmin sanottuna, teos käsittelee musiikin ja väkivallan suhdetta siten, että buddhalainen eetos läpäisee kuvat, äänet ja liikkeit.

Väkivalta on ollut Mäen ohjauksissa keskiössä jo kauan aina oopperoista (*Autuus*), teatteritulkinnoista (*Woyzeck-muunnelmat*, *Teoreema*) esitystaide-teoksista (Koivu-ryhmän teokset) tanssiesityksiin (yhteistyöt **Arja Tiilen** kanssa).

Pehmeä vastavoima väkivallalle on usein löytynyt erilaisista ruumiillisista tekniikoista, niin nytkin. Tällä kertaa kuitenkin herkistyminen liikkeelle ja musiikille saa viedä kaiken se ajan, mikä sille kuuluu, eikä joudu alistaiseen asemaan kokonaisteoksessa. Kaiken elävän kunnioittaminen toteutuu juuri rauhallsuudessa, jota harjoitetaan tietoisesti.

ÉLIANE alkaa Mäen videoteoksella, johon upotetussa *Kaikki on musiikkia* -esseessä pohditaan Utøyan tapahtumia. Niistä tulee tänä vuonna kuluneeksi jo yhdeksän vuotta, ja nyt ne asettuvat loogiseen jatkumoon äärioikeiston kannatuksen nousussa.

Videolla näkyy Norjan uskomattoman kaunista syksyistä luontoa, josta kamera poimii yksityiskohtia, pieniä lehtiä ja varpuja. Videolla puhuva esseeminä pohtii, että olisiko kuolemat voinut estää, jos **Anders Behring Breivik** olisi herkistynyt luonnon monimuotoisuuden ja moninaisuuden kauneudelle.

Hyvin yksinkertaistavia ajatuskulkuja, naiivejakin, mutta juuri siksi toimivia. Pitkät jaarittelut aiheen äärellä kun tuntuvat helposti vain turhalta ja uuvuttavalta brassailulta.

Kertoja on itse käynyt juuri magneettikuvauksessa, jonka seurauksena oma kuolevaisuus on tullut lähelle.

Osaan minäkin tappaa ja kiduttaa, välillisesti, lähikaupan tuotteita ostaessani, hän sanoo. Minimalistisin vedoin näytetään, että sekä äärioikeisto että finanssikapitalismi kylvävät kuolemaa, ja rakenteellinen väkivalta ulottuu jokaiseen hengenvetoon.

ESITYKSEN toinen osa on Maija Nurmion koreografioima tanssiosuus, jossa hänen lisäkseen tanssivat **Jonna Eiskonen** ja **Maija Karhunen**.

Ilahduttaa, miten paljon Maija Nurmion koreografialle annetaan aikaa ja tilaa kehittyä. Tanssi saa esitellä kaikki lähtökohtansa rauhallisesti, jopa tavallaan pedagogisesti (mielestäni sanan parhaassa merkityksessä), ja silti siitä tulee kokonainen tanssiteos.

Alun tärinä ja tanssijoiden kiinnittyminen toisiinsa muistuttavat jonkinlaista kollektiivista traumaterapiaa. Sen jälkeen, kun esiintyjät ovat ikään kuin maadoittuneet ruumiiseensa ja mieleensä, he alkavat kukin löytää omaa tapaansa kiinnittyä musiikin eri kerroksiin.

Liikkeet toistavat musiikin huojuntoja, rummutuksia, suvantoja ja aksentteja.

Musiikissa kuuluu tavaroiden siirtelyä, kylmää kohinaa, ahdistavasti muriseva jääkaappi, mutta samalla tosiaan jotain aivan muuta, hitaasti avautuvia äänitiloja. Herkistyminen musiikille on sekä ohjelmallisen pedanttia että hetkessä syttyvää.

KUOLEMAN läheisyys on ollut ainakin neljän viime aikojen ensi-illan lähtökohtana.

Siinä missä kuolemanpelkoinen kulutuskapitalismi haluaa lukita ihmisen syvään yksinäisyyteen, avaavat kuolema-aiheiset esitykset puolestaan yhteyden maailmaan jonkun aivan muun kuin kulutuksen logiikan kautta. Jos kuoleman hyväksyy, näyttäytyy kuolevaisuudessa elämäkin, mutta sen eteen pitää ponnistella.

Myös ÉLIANE tarjoilee ajatuksia, jotka eivät saarnaa vaan asettuvat pikemmin ankkureiksi. Niihin voi kiinnittyä, ja niiden ympärille voi lähteä kehittämään oma ajatuksiaan.

Tanssijat katsovat suoraan silmiin, mutta tunkeilematta. Elämää, eivät (väki)valtaa kunnioittaen.